

1.

ТРИ ПЪТЯ ВОДЯТ от градчето Касъл Рок до Касъл Вю – шосе 117, Приятния път и Стълбището на самоубийците. Това лято дванайсетгодишната Гуенди Питърсън всеки ден – да, даже в неделя – се качва по стълбището, което е монтирано с яки (макар и вече ръждясали) железни винтове за скалата. Изминава първите сто стъпала вървешком, вторите сто тича и последните сто и пет спринтира, като пердаши – както би се изразил баща ѝ – към победата. Горе се превива на две с опрени на коленете длани, със зачервено лице и залепнали за бузите потни кичури (по време на финалния спринт те винаги се измъкват от завързаната ѝ на опашка коса, колкото и здраво да я е стегнала), и пъхти като стар товарен кон. Обаче пък има известен резултат. Когато се изправи и погледне надолу, вижда върховете на маратонките си. За разлика от юни, в последния учебен ден, който беше и последният ѝ ден в Касълрокското начално училище.

Подгизналата ѝ тениска се е опънала по тялото ѝ, но като цяло се чувства доста добре. През юни имаше чувството, че ще умре от инфаркт всеки път, щом стигнеше горе. Наблизо се чуват крясъците на хлапетиите, които си играят на площадката. Малко по-отдалече се донасят удари на алуминиеви бухалки по бейзболни топки – децата от Юношеската лига тренират за благотворителния мач в Деня на труда.

Тя бърше очилата си с носна кърпичка, която носи в джоба на шортите си точно с такава цел, и в този момент някой я вика.

– Ей, момиченце, ела за малко насам. Двамата с тебе трябва да си побъбрим.

Гуенди си слага очилата и потъналият в мъгла свят изведнъж придобива фокус. На една пейка под сянката на дърветата, близо до чакълената пътека, която води от стълбището към Развлекателния парк „Касъл Вю“, седи мъж с черни дънки, черно сако и бяла риза с разкопчана яка. И с малко черно бомбе. Ще дойде време и Гуенди ще сънува кошмари с това бомбе.

Тази седмица мъжът винаги е на пейката и чете една и съща книга („Гравитационната дъга“, дебела е и изглежда адски мъчна), но досега не я е заговарял. Гуенди предпазливо се обръща към него.

– Не бива да разговарям с непознати.

– Вярно е. – Изглежда на възрастта на баща ѝ, с други думи около трийсет и осем, и е красив, само че носи черно сако в горещо августовско утро, което в очите на Гуенди го прави потенциален хахо. – Сигурно така те е учила майка ти, нали?

– Баща ми – отвърща тя. Ще трябва да мине покрай него на път за площадката и ако мъжът действително е хахо, може да се опита да я хване, но Гуенди не се страхува много. Светло е в края на краищата, наблизо е оживената площадка и тя вече си е починала от изкачването.

– В такъв случай ми позволи да се представя – казва мъжът с черното сако. – Аз съм Ричард Фарис. А ти си?...

Момичето се поколебава, после взема решение. „Нищо лошо няма да се случи“.

– Гуенди Питърсън.

– Ето че вече се познаваме.

Тя се ръкува с него.

– Имената не са познаване.

Мъжът отмята глава и се размива. Искреното му веселие е невероятно чаровно и Гуенди също се усмихва. Въпреки това продължава да се държи дистанцирано.

Той насочва показалец към нея.

– Това си го биваше. И тебе си те бива, Гуенди. И като стана дума, що за име е това?

– Комбинация. Баща ми искал да ме кръстят Гуендолин на баба му, а майка ми – Уенди, като в „Питър Пан“. Затова направили компромис. На почивка ли сте тук, господин Фарис? – Това ѝ се струваше вероятно, нали бяха в Мейн, а този щат се самообявява за земя на почивките. Даже го пише на автомобилните номера.

– В известен смисъл, да. Пътувам насам-натам. Една седмица съм в Мичиган, другата – във Флорида, после отскачам до Кони Айланд да похапна от прочутия им хотдог с чили и да се повозя на „Циклона“. Аз съм скитник, така да се каже, обикалям из цяла Америка. Държа под око някои хора и от време на време пак се връщам да ги наглеждам.

– Е, много ми беше приятно да си поговорим, господин Харис, но вече трябва да...

– Остани още мъничко. Разбираш ли, ти си от хората, които напоследък държа под око.

Това би трябвало да й прозвучи зловещо (то си и звучеше, донякъде), обаче мъжът продължава да се усмихва след по-раншното си размиване, очите му са весели и дори да е педофил, добре го крие. Както, предполага тя, правят най-хитрите педофили.

– Имам една теория за тебе, госпожице Гуенди Питърсън. Развита въз основа на внимателно наблюдение, като всички сериозни теории. Искаш ли да я чуеш?

– Ами, да, естествено.

– Забелязах, че си възпълничка.

Мъжът може би вижда, че думите му я карат да се напругне, защото вдига ръка и поклаща глава, все едно казва: „Чакай, недей да бързаш“.

– Даже сигурно се смяташ за дебела, понеже момичетата и жените в тая наша страна имат странни представи за външния си вид. Медиите... Знаеш ли какво са „медии“?

– Разбира се. Вестниците, телевизията, „Тайм“ и „Нюзуик“.

– Точно така. Та, значи, медиите казват: „Момичета, жени, можете да сте каквито пожелаете в тоя нов и славен свят на всеобщо равенство, стига да си виждате пръстите на краката, когато сте изправени“.

„Наистина ме е наблюдавал – помисля си Гуенди, – защото го правя всеки път, щом се кача тук горе“. Изчервява се. Не може да се овладее, обаче изчервяването е чисто повърхностно. Иначе изпитва нещо

подобно на дръзка предизвикателност. Тъкмо това я кара всеки ден да тича по стълбището. Това и Франки Стоун.

– Та предполагам, че някой ти се е подиграл за теглото ти, за външния ти вид или и за двете, и ти си решила да вземеш нещата в свои ръце. Познах ли? Може и да не е точно в десетката, но поне съм близо.

Сигурно тъкмо защото е непознат, Гуенди е в състояние да му каже нещо, което не може да сподели нито с майка си, нито с баща си. Или пък е заради сините му очи, които са любопитни и заинтригувани, ала без капка злоба – поне тя не открива в тях злоба.

– Едно момче от училище, Франки Стоун, почна да ми вика Гудиър. Нали разбирате, като...

– Като цепелина на Гудиър, да.

– Аха. Франки е отврат. – Тя се поколебава дали да му разкаже как Франки се перчи и говори мръсотии на площадката, но се отказва. – И други момчета почнаха да ми викат така, после се включиха и някои момичета. Не от моите приятелки, други. Това беше в шести клас. Идния месец тръгвам в прогимназията и... ъъъ...

– Решила си тоя прякор да не те преследва и там – довършва вместо нея господин Ричард Фарис. – Ясно. Освен това ще пораснеш и на ръст, нали знаеш. – Очите му я измерват от глава до пети, обаче не по онзи начин, от който може да я побият тръпки. А с чисто научна цел. – Струва ми се, че ще станеш към метър и седемдесет и пет, може и повече. Висока за момиче.

– Вече почнах да се източвам, ама няма да стоя и да чакам със скръстени ръце – отговаря Гуенди.

– Точно както си мислех – казва Фарис. – Не стой със скръстени ръце, недей да мрънкаш, направо действай. Пълен напред! Чудесно. Тъкмо затова исках да се запозная с тебе.

– Беше ми много приятно да си поговорим, господин Фарис, но вече трябва да тръгвам.

– Не, трябва да останеш тук. – Той вече не се усмихва. Лицето му е строго и сините му очи сякаш са станали сиви. Бомбето хвърля върху челото му тясна сянка, която прилича на татуировка. – Имам нещо за тебе. Подарък. Понеже си онази.

– Не взимам нищо от непознати – заявява Гуенди. Вече малко я е страх. Може би не само малко.

– Имената не са познаване, съгласен съм, обаче ние двамата не сме непознати. Аз те познавам и знам, че това нещо, което искам да ти подаря, е направено за някой като тебе. Някой млад и стъпил здраво на краката си. Аз те усетих, Гуенди, много преди да те видя. И ето, че си тук. – Мъжът се премества в края на пейката и потупва мястото до себе си. – Ела и седни до мене.

Гуенди се приближава, чувства се като насън.

– Нали няма... да ми направите нещо лошо, господин Фарис?

Той се усмихва.

– Например да те сграбча ли? Да те завлека в храстите и да направя нещо извратено с тебе? – Мъжът посочва оттатък пътеката. На няма и петнайсет метра от тях двајсетина-тријсет хлапета с тениски на Касълрокския градски лагер си играят на пързалките, люлките и катерушките под надзора на четирима тийнейджъри. – Едва ли ще ми се размине, не мислиш ли? Пък и момиченцата не ме интересуват сексуално. По принцип изобщо не ме интересуват, но както вече казах или поне намекнах, ти си различна. А сега седни.

Тя сяда. Потта по тялото ѝ се е вледенила. Хрумва ѝ, че въпреки всичките си сладки приказки сега той ще се опита да я целуне въпреки децата на площадката и техните млади наставници. Ала той не го прави. Пресяга се под пейката и вдига брезентова мешка. Разтваря я и изважда отвътре прелестна махагонова кутия – лъскавата ѝ кафява повърхност е толкова наситена, че дълбоко в лака Гуенди зърва мънички червеникави отблясъци. Дълга е към четирийсет сантиметра, около тријсет широка и петнайсетина висока. Веднага ѝ се прииска да я има, не само защото е толкова красива. Исква я, защото е нейна. Като нещо наистина ценно, наистина любимо, загубено толкова отдавна, че

почти е забравено, но сега е открито отново. Сякаш го е притежавала в някакъв друг живот, в който е била принцеса или нещо подобно.

– Какво е това? – тихичко пита Гуенди.

– Кутия с копчета – отвръща господин Фарис. – Твоята кутия с копчета. Виж.

И накланя кутията, за да ѝ покаже копчетата върху капака, шест в два реда и по едно в двата края. Общо осем. Светлозелено и тъмнозелено, жълто и оранжево, синьо и лилаво. Едното от крайните е червено. Другото е черно. В двата края има и по едно лостче, а в средата – нещо, което прилича на слот.

– Копчетата се натискат много трудно – пояснява мъжът. – Трябва да ги натиснеш с палец и да приложиш доста сила. Което е добре, повярвай ми. Не бива да допускаш грешки с тях, о, не. Особено с черното.

Гуенди е забравила страха си от него. Кутията я е хипнотизирала и когато той ѝ я подава, тя я взима. Очаква да е тежка – в края на краищата махагонът е тежко дърво, пък и кой знае какво има вътре, – но не е. Може да я подхвърли върху изпънатите си пръсти. Тя прокарва показалец по лъскавата, малко вдлъбната повърхност на копчетата и цветовете им сякаш почти осветяват кожата ѝ.

– Защо? Какво се прави с тях?

– По-късно ще говорим за това. Сега насочи вниманието си към лостчетата. Те се изтеглят много по-лесно, отколкото се натискат копчетата. Можеш да го направиш даже с кутрето си. Когато дръпнеш лостчето в левия край, онова до червеното копче, отвътре ще изскочи шоколадче с форма на животно.

– Аз не... – започна Гуенди.

– Не взимаш сладкиши от непознати, знам – прекъсва я Фарис и забелва очи толкова смешно, че тя се изкикотва. – Нали се разбрахме за това, Гуенди?

– Друго исках да кажа. Исках да кажа, че не ям шоколад. Поне това лято. Иначе как ще отслабна, ако ям сладко?! Повярвайте ми, щом почна, не мога да спра. Най-лошо е с шоколада. Направо съм шокохоличка.

– О, тъкмо това им е хубавото на шоколадчетата, които изскачат от кутията – отговаря Ричард Фарис. – Те са малки почти колкото желирани бобчета и са много сладки... но щом изядеш едно, няма да поискаш друго. Ще си изяждаш яденето, обаче няма да искаш допълнително. Нито пък ще ти се искат други лакомства. Особено ония среднощни вкусотиини, дето са смърт за талията.

Гуенди, която до това лято редовно си е правила сандвичи с фъстъчено масло и крем меренг около час преди лягане, знае точно за какво говори той. Освен това винаги умира от глад след сутрешното тичане.

– Това е като някакъв шантав продукт за отслабване – отбелязва тя. – От ония, дето се чувстваш като балон и после пикаеш като луд. Баба ми пробва такова нещо и след седмица се поболя.

– Не. Просто шоколад. Но чист. Не като шоколадовите лакомства от магазина. Опитай го.

Гуенди се замисля над предложението, но не задълго. После свива кутрето си около лостчето – което е прекалено малко, за да го дръпнеш лесно с друг пръст, – и го изтегля. Слотът се отваря. Отвътре излиза тясна дървена поличка. Върху нея лежи шоколадово зайче, не по-голямо от желирано бобче, точно както е казал господин Фарис.

Тя го взима и го поглежда с почуда.

– Леле! Каква козинка! Ами ушите?! И миличките му очички!

– Да – съгласява се той. – Красиво е, нали? А сега го лапни! Бързо!

Гуенди се подчинява, без да се замисли, и устата ѝ се изпълва със сладост. Господин Фарис е прав, никога не е опитвала такова шоколадче от магазина. Изобщо не си спомня да е опитвала нещо толкова вкусно. Този невероятен вкус не е само в устата ѝ, а в цялата ѝ глава. Докато шоколадчето се топи върху езика ѝ, поличката се прибира и слотът се затваря.

– Вкусно ли е? – пита той.

– Ммм! – Не може да произнесе нищо повече. Ако това беше обикновено шоколадче, тя щеше да е като мишка в научен експеримент и да дърпа лостчето, докато не го счупи или докато кутията не престане да пуска шоколадчета. Но на Гуенди не ѝ се яде повече. А и едва ли ще се отбие за скрежина в снекбара от срещнатата страна на площадката. Изобщо не е гладна. Тя е...

– Удовлетворена ли си? – пита Фарис.

– Да! – Точно това е думата, да. Никога не е изпитвала такова удовлетворение от каквото и да е, даже от колелото, което са ѝ подарили за деветия ѝ рожден ден.

– Добре. Утре сигурно ще ти се прииска още едно и ще можеш да си вземеш, защото кутията с копчетата е твоя. Поне засега.

– Колко шоколадови животинчета има вътре?

Вместо да ѝ отговори, той я подканва да дръпне лостчето от другата страна.

– Друг вид шоколадчета ли пуска?

– Опитай и ще видиш.

Гуенди свива кутре около лостчето и го дръпва. Този път върху поличката, която излиза от слота, лежи сребърна монета, толкова голяма и лъскава, че тя трябва да примижи, за да предпази очите си от отразяващата се утринна светлина. Взима я и поличката се прибира. Сребърната монета тежи в дланта ѝ. Върху нея има профил на жена с нещо като корона. Отдолу сред полукръг от звезди е отсечена датата: 1891. Над главата ѝ са изписани думите „E Pluribus Unum“.

– Това е сребърен долар на Морган – с даскалски глас я осведомява Фарис. – Почти двацет и седем грама чисто сребро. Създаден е от господин Джордж Морган, който бил едва трийсетгодишен, когато гравирал лика на филаделфийската дама Ана Уилс Уилямс върху тази страна на монетата, която ти би нарекла „ези“. На обратната страна е американският орел.

– Красива е – ахва тя и после с огромна неохота му я протяга.

Фарис скръства ръце на гърдите си и поклаща глава.

– Тя не е моя, Гуенди. Твоя е. Всичко, което излезе от кутията, е твое, и шоколадчетата, и монетите, понеже самата кутия е твоя. Между другото, в момента нумизматичната стойност на този Морганов долар е почти шестстотин долара.

– Тъъ... не мога да го взема – заявява тя. Гласът ѝ прозвучава далечно в собствените ѝ уши. Струва ѝ се (също като първия път преди два месеца, когато тича по Стълбището на самоубийците), че ще припадне.
– С нищо не съм го заслужила.

– Но ще го заслужиш. – Фарис изважда старомоден джобен часовник. Той също забива слънчеви стрели в очите на Гуенди, само че не сребърни, а златни. Мъжът отваря капачето и поглежда циферблата, после прибира часовника в джоба на черното си сако. – Вече не разполагам с много време, затова обърни внимание на копчетата и ме слушай внимателно. Съгласна ли си?

– Д-да.

– Първо прибери сребърния долар в джоба си, защото те разсейва.

Тя се подчинява и усеща тежкия кръг върху бедрото си.

– Колко са континентите на земното кълбо, Гуенди? Знаеш ли?

– Седем – отговаря момичето. Учили са го в трети или четвърти клас.

– Точно така. Но тъй като е на практика необитаема, Антарктида не е представена тук... освен, разбира се, от черното копче. По-късно ще стигнем и до него. – Фарис последователно почуква лекичко по вдлъбнатите повърхности на копчетата, които са подредени по двойки.
– Светлозелено: Азия. Тъмнозелено: Африка. Оранжево: Европа. Жълто: Австралия. Синьо: Северна Америка. Лилаво: Южна Америка. Внимава ли? Ще успееш ли да ги запомниш?

– Да. – Казва го без колебание. Винаги е имала отлична памет и ѝ хрумва смахнатата идея, че великолепното шоколадче, което е изляла,

още повече ѝ помага да се съсредоточи. Не знае какво означава всичко това, но дали ще запомни какъв цвят представлява съответния континент?! Определено. – А какво представлява червеното копче?

– Каквото поискаш, а ти ще поискаш, притежателят на кутията винаги иска. Нормално е. Желанието да научаваш и правиш разни неща е в сърцето на човешката раса. Изследователството, Гуенди! То е едновременно и болестта, и лекът за нея!

„Вече не съм в Касъл Рок – помисля си момичето. – Озовала съм се на някое от ония места, за които обичам да чета. В Оз, Нарния или Хобитово. Всичко това не е реално“.

– Но запомни, че повече от веднъж може да използваш само червеното копче – продължава Фарис.

– Ами черното?

– То е всичко. – Мъжът се изправя. – Цялата работа. Голямата риба, както би казал баща ти.

Тя го зяпва. Баща ѝ наистина използва този израз.

– Откъде знаете, че ба...

– Извинявай, че те прекъсвам, много е нелюбезно, но наистина бързам. Грижи се за кутията. Тя дава подаръци, които обаче са прекалено малки, за да компенсират отговорността. И внимавай. Открият ли я, родителите ти ще почнат да те разпитват.

– Да не повярва човек. – Гуенди се засмива беззвучно. Все едно са я ударили с юмрук в корема. – Господин Фарис, защо ми давате тази кутия? Защо точно на мене?

– В този наш свят са натрупани огромни арсенали от оръжия, които могат да унищожат целия живот на планетата за милион години – отговаря мъжът, като я гледа в очите. – Хората, които отговарят за тях, всеки ден си задават същия въпрос. Избрах тебе, понеже си най-подходяща от всички на това място в този момент. Грижи се за кутията. Съветвам те да не допускаш никой да я открие, не само родителите ти, защото хората са любопитни. Когато видят лост, първата им работа е

да го дръпнат. И когато видят копче, веднага им се прииска да го натиснат.

– Но какво ще стане, ако го направят? Какво ще стане, ако го направя аз?

Ричард Фарис само се усмихва, поклаща глава и тръгва към скалата, където е поставен следният надпис: „ВНИМАНИЕ! ЗАБРАНЕНО ЗА ДЕЦА ПОД 10 ГОДИНИ БЕЗ ВЪЗРАСТЕН ПРИДРУЖИТЕЛ!“. После се обръща към нея.

– Я ми кажи, Гуенди, защо му викат Стълбището на самоубийците?

– Защото някакъв мъж скочил оттук през хиляда деветстотин трийсет и четвърта. Или нещо подобно. – Момичето държи кутията с копчетата в скута си. – А преди четири-пет години скочи и една жена. Татко казва, че в Общинския съвет обсъждали дали да не го махнат, обаче всички в Съвета са републиканци, а републиканците мразят промените. Поне така казва татко. Един от съветниците заявил, че стълбището било туристическа атракция, което в известен смисъл си е така, и че по едно самоубийство на трийсет и пет години не било чак толкова страшно. Виж, ако се превърнело в мания, пак щели да гласуват.

Господин Фарис се усмихва.

– Ох, тези провинциални градчета! Обожавам ги!

– Аз ви отговорих на въпроса, а сега вие отговорете на моя! Какво ще стане, ако натисна някое от копчетата? Какво ще стане, ако натисна това за Африка например? – И още щом докосва с палец тъмнозеленото копче, изпитва желание – не много силно, но осезаемо, – да го натисне и да узнае сама.

Усмивката му се превръща в откровено хилене. Не особено любезно според Гуенди Питърсън.

– Защо задаваш въпрос, чийто отговор вече знаеш?

И преди момичето да успее да каже нещо, той тръгва надолу. Гуенди остава да седи на пейката още няколко секунди, после се изправя, изтичва на ръждивата желязна площадка и се надвесва над

стълбището. Въпреки че не е имал време да измине цялото разстояние до подножието на скалата, господин Фарис го няма. Почти. Приблизително по средата, някъде на около сто и петдесет стъпала, лежи черното му бомбе, изгубено или отвяно от вятъра.

Тя се връща на пейката, прибира кутията с копчетата – своята кутия – в брезентовата мешка и тръгва надолу по стълбището, като през цялото време се държи за парапета. Когато стига до кръглата шапка, се замисля дали да я вдигне, но вместо това я изритва настрани и я гледа как се премята във въздуха, докато накрая пада в буренака долу. Когато по-късно се връща да търси бомбето, то е изчезнало.

Денят е 22 август 1974-та.